

FELSŐBÍRÓSÁGI JOGESETEK

Az Európai Unió Bírósága, a Kúria és az Alkotmánybíróság közigazgatási tárgyú döntései

LEHÓCZKI BALÁZS,¹ SZÉPLAKI-NAGY GÁBOR,² BALOGH ZSOLT,³
DARÁK PÉTER,⁴ SZABÓ ANNAMÁRIA ESZTER⁵

I. a.)

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGÁNAK FOLYAMATBAN LÉVŐ ÜGYEI⁶

C-656/19 Bakati Plus (adózás)

Egy magyar vállalkozás 2016 folyamán élelmiszeripari termékeket, valamint kozmetikai és tisztítószereket értékesített nagy tételben szerbiai magánszemélyeknek, akiknek e termékeket még Magyarországon átadta, hogy aztán azokat a vevők útipoggyászként léptetessék ki Magyarországról Szerbia irányába.

A hozzáadottérték-adóra (héta) vonatkozó uniós és magyar szabályok (a héa magyarországi megfelelője az áfa) alapján az útipoggyászként később kiléptetett áruk után az eladó által felszámított adó a termékeknek az országból való kiléptetését tanúsító hatósági igazolás birtokában főszabály szerint visszaigényelhető az eladótól, akinek ezen összeg tekintetében adókötelezettsége sem keletkezik. A Kúria egy 2016-os íté-

lete szerint útipoggyásznak az az áru tekinthető, amelyet az utas saját szükségletére, vagy ajándékként, nem kereskedelmi céllal vásárol.

A jelen ügyben azonban nem tűnik vitásnak, hogy a magyar cég tudatában volt annak, hogy a vevői nem saját szükségletükre, vagy ajándékként, hanem szerbiai piacokon való továbbértékesítés céljából vásárolták meg tőle a kérdéses termékeket. E család gyakorlatra tekintettel a magyar adóhatóság nem fogadta el a magyar vállalkozás azon érvelését, hogy a kiléptetett termékek tekintetében áfa fizetési kötelezettsége nem keletkezett, és e kötelezettség teljesítésének elmulasztása miatt az adóhatóság jelentős összegű adóhiányt állapított meg a cégnél, valamint azt súlyos adóbírsággal sújtotta.

A magyar vállalkozás az adóhatóság határozatát megtagadta a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt, amely azt kérdezi az Európai Bíróságtól, hogy az útipoggyász fogalmának a Kúria általi értelmezése összhangban van-e az uniós héa irányelvvel (2006/112/EK), amely maga nem definiálja a fogalmat. A magyar bíróság azt is szeretné megtudni, hogy amennyiben a vevőket útipoggyász kiléptetése címén

¹ Jogi tanulmányait a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán végezte, ahol 2002-ben „cum laude” minősítésű jogászdiplomát szerzett. 2003 februárjától 2005 márciusáig a Magyar Köztársaság Igazságügyi Minisztériumának Európai Közösségi Jogi Főosztályán dolgozott. 2004-ben az Európai Személyzeti Felvételi Hivatalnál (EPSO) versenyvizsgát tett le közösségi jogból. 2005 áprilisától az Európai Unió Bírósága Sajtó- és Tájékoztatási Osztályának tisztviselője. 2009 novemberében jogi szakvizsgát tett. Francia, angol, német, spanyol, szlovák nyelven beszél.

² 1984-ben végzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, majd fogalmazó lett. 1997-től a Fővárosi Bíróság Közigazgatási Kollégiumának tagja. 2010 áprilisától a Legfőbb Ügyészség Nemzetközi és Európai Ügyek Főosztályán ügyész, jelenleg osztályvezető ügyész. A francia Ecole National d'Administration (ENA) első magyar hallgatója volt 1990–1992 között.

³ A Miskolci Egyetem Jogi Karán 1987-ben szerzett diplomát. 1992-ben bírói szakvizsgát tett. 1987 és 1990 között az Államigazgatási Szervezési Intézetben volt tudományos munkatárs. 1990–2012 között az Alkotmánybíróságon dolgozott, ahol az Indítványelemzési Osztály vezetője volt, majd tanácsadó, főtanácsadó, 2003 és 2005 között az elnöki kabinet vezetője. 2012 áprilisától a Kúria bírója, 2017 októbertől megbízott tanácselnök. 1995-től

oktat a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán alkotmányjogot. Számos, az alkotmányértelmezést érintő cikk, illetve könyv szerzője, társszerzője.

⁴ A Kúria elnöke, PhD, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Pénzügyi Jogi Tanszékének adjunktusa, igazgatótanácsi tagja az „International Association of tax judges” nemzetközi szervezetnek, vezeti a Pázmány Péter Tudományegyetem Deák Ferenc Jogi Továbbképző Intézete ingatlanforgalmi szakjogász képzését. Közigazgatási bíró, részt vett a Ket. és a Ptk. kodifikációjában, előkészítette a Pp. XX. fejezetének 2005. évi átfogó módosítását. Kiemelten foglalkozik a közigazgatási, pénzügyi bíráskodás, a közigazgatási eljárásjog, a környezetvédelem és ingatlanforgalom elméleti és joggyakorlati kérdéseivel.

⁵ Jogász, PhD, az Alkotmánybíróság Hivatala tanácsadója. 2009-ben szerzett tudományos fokozatot, kutatási területe a kulturális örökség joga. 2003-tól 2014 szeptemberéig a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Közigazgatási Jogi Tanszékén oktatott. Jelenleg a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Közigazgatási Jogi Tanszékén oktató. Az Új Magyar Közigazgatás szakmai-tudományos folyóirat szerkesztője.

⁶ A folyamatban levő ügyekről az összeállítást LEHÓCZKI Balázs (Európai Unió Bírósága Sajtó- és Tájékoztatási Osztály, Luxembourg) készítette.

nem illeti meg adómentesség, úgy az adóhatóságnak vizsgálnia kell-e az exportértékesítéshez kapcsolódó adómentesség fennállását annak ellenére, hogy az érintettek az e tekintetben megkövetelt vámalkiságokat nem teljesítették, és a kérdéses ügyleteket kifejezetten nem ilyen formában kívánták lebonyolítani.

C-717/19 Boehringer Ingelheim (adózás)

Egy gyógyszeripari vállalkozás a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel (NEAK) ún. támogatásvolumen-szerződéseket kötött lényegében azzal a céllal, hogy egyes gyógyszereit társadalombiztosítási támogatással forgalmazhassa Magyarországon. E szerződések alapján a vállalkozás vállalta, hogy a szóban forgó gyógyszerek társadalombiztosítási támogatással történő forgalmazása során elért árbevételének egy részét befizeti a NEAK részére.

A vállalkozás szerint a kérdéses gyógyszerek értékesítése után megfizetendő áfa összegének meghatározásakor az adóalapból le kell vonni azt az összeget, amelyet a cég az említett értékesítések tekintetében befizetett a NEAK részére. Az adóhatóság a cég jogi álláspontját nem fogadta el, és megtagadta az adóalapnak a NEAK-nak teljesített befizetések arányában történő csökkentését egyrészt azzal az indokkal, hogy e befizetésekre a magyar áfa törvényben megköveteltekkel ellentétben nem a cég üzletpolitikájában előre meghatározott módon, hanem egy szakmai kollégium döntése alapján, és elsődlegesen nem vásárlásösztönzési célból került sor, másrészt pedig azért, mert a kérdéses, egyébként hitelesen dokumentált befizetésekről nem készült számla.

A vállalkozás és az adóhatóság jogvitájában eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azt kérdezi az Európai Bíróságtól, hogy az adóalap az említett módon történő csökkentésének a kérdéses üzletpolitikai és vásárlásösztönzési kritériumokkal összefüggő hiányosságok miatti megtagadása összhangban van-e az uniós héa irányelvvel (2006/112/EK). A magyar bíróság arra is kíváncsi, hogy a szóban forgó, hitelesen dokumentált ügyletnél az adóalap csökkentésének a számla hiányán alapuló megtagadása összeegyeztethető-e az irányelvvel.

I. b.)

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGÁNAK DÖNTÉSEI⁷

1.

Ügyszám: *A Bíróság 2019. július 29-i ítélete a C-556/17. sz. Torubarov ügyben*

Tárgy: Közös menekültügyi és kiegészítő védelem nyújtására vonatkozó politika – A nemzetközi védelem megadására vo-

natkozó közös eljárások – 2013/32/EU irányelv – A 46. cikk (3) bekezdése – Teljes körű és ex nunc vizsgálat – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – A hatékony jogorvoslatihoz való jog – Az elsőfokú bíróság jogköreinek terjedelme – A reformatórius jogkör hiánya – A hatáskörrel rendelkező közigazgatási szerv vagy kvázi bírói testület által az említett bíróság határozatának való megfelelés megtagadása

A döntés:

A nemzetközi védelem iránti kérelemről szóló közigazgatási határozat felülvizsgálatát végző bíróság megváltoztathatja e határozatot, amennyiben az azt hozó hatóság nem vette figyelembe e bíróságnak a kérelem tárgyában már korábban elvégzett értékelését

Jogi háttér, tényállás és a nemzeti bíróság kérdése:

Egy orosz üzletember ellen, aki az „Igaz Ügy” nevű ellenzéki párt tagjaként politikai tevékenységet is folytatott hazájában, büntetőeljárás indult Oroszországban, amely elől a férfi Magyarországra menekült, ahol nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be. A kérelmét vizsgáló Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal úgy találta, hogy az érintett által tett nyilatkozatok, valamint a beszerzett országinformációk alapján a férfit sem politikai, sem más alapon történő üldöztetés, sem pedig halálbüntetés, vagy kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód nem fenyegeti a hazájában. Mindezek alapján a Hivatal a férfi kérelmét elutasította.

A Hivatal határozatával szemben az érintett keresetet terjesztett elő a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál, amely megállapította, hogy a menekültügyi hatóság nem tárta fel megfelelő mértékben az ügy körülményeit és a döntés maga is ellentmondásokat tartalmazott. A bíróság ezért a megtámadott határozatot megsemmisítette és a Hivatalt új eljárás lefolytatására kötelezte. A megismételt eljárásban a Hivatal lényegében az első határozatában ismertetett következtetésekre jutott, e második határozatot azonban az érintett ismét megtámadta a pécsi székhelyű bíróság előtt, amely azt szintén megsemmisítette, és a Hivatalt egy újabb eljárás lefolytatására kötelezte. A magyar bíróság szerint ugyanis a rendelkezésre álló információkból egyértelműen megállapítható, hogy az orosz férfi megalapozottan tart attól, hogy a hazájában üldöztetésnek lenne kitéve.

Miután a Hivatal harmadszor is elutasította az érintett nemzetközi védelem iránti kérelmét – kifejezetten figyelmen kívül hagyva a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak az orosz férfi üldöztetésével kapcsolatos megállapításait –, a magyar bíróság az Európai Bírósághoz fordult azzal a kérdéssel, hogy az uniós jogba ütközik-e a magyar jog azon rendelkezése, amely szerint a magyar bíróságok nem változtathatják meg a menekültügyi hatóságnak az uniós menekültügyi szabályokba ütköző határozatát, hanem azokat csak megsemmisíthetik és e hatóságot új eljárás lefolytatására utasíthatják. A magyar bíróság a kérelmében hangsúlyozza, hogy az orosz férfi a vitatott jogszabály alkalmazása miatt

⁷ A jogeseteket (1.) Lehóczki Balázs (Európai Unió Bírósága Sajtó- és Tájékoztatási Osztály, Luxembourg) és (2., 3., 4.) Széplaki-Nagy Gábor (Legfőbb Ügyészség) szerkesztette.

immáron négy éve nemzetközi védelem nélkül, rendezetlen jogi státusszal él Magyarországon.

A Bíróság döntése és annak indokolása:

2019. július 29-én kihirdetett ítéletében a Bíróság mindelemlétezt arra, hogy a Kvalifikációs Irányelv⁸ értelmében az ezen irányelvben foglalt nemzetközi védelmet főszabály szerint minden olyan nem uniós polgár számára el kell ismerni, aki megalapozottan fél faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatarozása, politikai meggyőződése vagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől, vagy aki az irányelvben meghatározott egyéb súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének van kitéve. Amennyiben tehát az említett feltételek teljesülnek, úgy a tagállamok főszabály szerint kötelesek a nemzetközi védelem megadására, és e tekintetben nem rendelkeznek semmilyen mérlegelési jogkörrel.

Emellett a Bíróság rámutat arra, hogy az Eljárási Irányelv⁹ alapján a nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtóknak biztosítani kell a hatékony jogorvoslat lehetőségét a kérelmük elbírálásáról szóló határozatokkal szemben, amelynek keretében garantálni kell a kérelemben előadott tények és az azzal összefüggő jogi szempontok teljes körű és naprakész megvizsgálását, ideértve adott esetben a nemzetközi védelem iránti igényeknek a Kvalifikációs Irányelv szerinti vizsgálatát is.

Ezt követően a Bíróság megállapítja, hogy ugyan az Eljárási Irányelv nem tiltja meg a tagállamok számára annak előírását, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmemről szóló közigazgatási határozatot megsemmisítő bíróságnak az ügyet új határozat meghozatala céljából vissza kell küldenie a megsemmisített határozatot hozó hatóság elé, a tagállamoknak azonban tiszteletben kell tartaniuk az EU Alapjogi Chartájának azon rendelkezését, amely szerint minden olyan személyt, akinek az uniós jog által biztosított jogai vagy szabadságai sérülnek, megilleti a bíróság előtti hatékony jogorvoslatihoz való jog.

Ezzel összefüggésben a Bíróság emlékeztet arra, hogy a hatékony jogorvoslatihoz való jog kiüresedéséhez, valamint a nemzetközi védelem iránti kérelmek észszerű időben való elbírálására irányuló célkitűzés megvalósításának veszélyeztetéséhez vezetne, ha az ilyen kérelem elbírálására hatáskörrel rendelkező hatóság számára megengedett lenne, hogy a kérelem tárgyában korábban hozott határozatának teljes és naprakész felülvizsgálatát elvégző bíróság ítéletével ellentétes új határozatot hozzon.

A fent említettek fényében a Bíróság kimondja, hogy ellentétes a hatékony jogorvoslatihoz való jognak az Eljárási irányelvben és a Chartában foglalt elvével az a magyar jogszabályi rendelkezés vagy gyakorlat, amely azt eredményezi, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásáról szóló határozatot hozó közigazgatási hatóságot – változatlan ténybeli és jogi háttér mellett – nem köti az e határozat teljes és naprakész felülvizsgálatát elvégző, majd a szóban forgó határozatot

megsemmisítő bíróság azon megállapítása, amely szerint a kérelmező teljesíti a nemzetközi védelem elismeréséhez szükséges feltételeket.

Ilyen körülmények között a jelen ügyben a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtója a hatékony jogorvoslatihoz való jogának biztosítása érdekében az e kérelem ismételt elutasításáról szóló és a kérelem tárgyában korábban hozott bírósági ítélettel szembemenő közigazgatási határozat felülvizsgálatát végző nemzeti bíróságnak e határozatot a kérelemről szóló saját döntésével helyettesítve meg kell változtatnia, szükség esetén mellőzve a nemzeti joga azon rendelkezésének az alkalmazását, amely számára megtiltana, hogy így járjon el.

2.

Ügyszám: *Az Európai Unió Bírósága 2019. február 13-ai ítélete a C-434/17. sz. ügyben*

Tárgy: Előzetes döntéshozatal – Az adójogszabályok harmonizálása – A hozzáadottérték-adó (héta) közös rendszere – 2006/112/EK irányelv – Héalevonás – A héa megfizetésére kötelezett adóalany meghatározása – Valamely eltérést engedő intézkedés visszaható hatállyal történő alkalmazása – A jogbiztonság elve.

Az ügy:

A Human Operator egy emberierőforrás-gazdálkodással foglalkozó magyar cég, amely a munkaközvetítési és munkaerő-kölcsönzési tevékenységével összefüggésben más vállalkozások szolgáltatásait vette igénybe, amelyek a munkavállalókat a Human Operator rendelkezésére bocsátották. A szóban forgó vállalkozásoktól a Human Operator számlákat fogadott be, amelyek az áfa felszámításával kerültek kiállításra, amely adót a Human Operator a saját szolgáltatásaiért számlázott áfa elszámolásakor levonásba helyezett.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) később az áfát érintő vizsgálatot végzett a Human Operatornál, amelynek keretében megállapította, hogy az áfa törvény 2015. január 1-jétől hatályos rendelkezései szerint a munkaközvetítési és munkaerő-kölcsönzési tevékenység tekintetében a fordított adózás szabályai alkalmazandók, és így az adót a szolgáltatás igénybevevője fizeti meg. Mivel a Human Operator a kérdéses szolgáltatások tekintetében az egyenes adózás szerinti számlákat fogadott be, és a fordított adózás szerinti adófizetési kötelezettségét elmulasztotta teljesíteni, ezért a NAV vele szemben adókülönbözetet állapított meg, és különböző pénzügyi szankciókat alkalmazott.

Az áfára vonatkozó magyarországi szabályok a hozzáadottérték-adóról (héta) szóló uniós irányelv¹⁰ alapján kerültek meghatározásra, amely főszabályként az egyenes adózást írja elő.

Az irányelv ugyanakkor lehetőséget ad a tagállamoknak arra, hogy az Európai Unió Tanácsától felhatalmazást kérjenek a főszabálytól eltérő különös intézkedések bevezetésére

⁸ A 2011/95/EU irányelv.

⁹ A 2013/32/EU irányelv.

¹⁰ 006/112/EK irányelv.

különösen az adócsalás megelőzése céljából. E lehetőséggel élve Magyarország felhatalmazást kért és kapott a Tanácstól a fordított adózás szabályainak alkalmazására a munkaközvetítési és munkaerő-kölcsönzési tevékenységek tekintetében.

A Human Operator és a NAV között jogvita keletkezett azzal kapcsolatban, hogy az említett felhatalmazást megadó tanácsi végrehajtási határozat¹¹ csak a Magyarországnak az annak elfogadásáról való értesítését (2015. december 11.) követően, vagy pedig már 2015. január 1-jétől, azaz attól az időponttól kezdve alkalmazandó, amelyet Magyarország a felhatalmazás megadása iránti kérelmében a fordított adózás szabályai alkalmazhatóságának kívánt kezdő időpontjaként jelölt meg. E kérdés megválaszolásának perdöntő jelentősége van a felek közti jogvita eldöntése szempontjából.

A Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az Európai Bíróságtól várja a fent említett kérdés megválaszolását.

A döntés:

Az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a 2013. július 22-i 2013/43/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 193. cikke alóli eltérést engedő intézkedést az azt kérelmező tagállam említett eltérést engedő uniós jogi aktusról történő értesítését megelőzően ír elő, miközben az említett uniós aktus nem rendelkezik a hatálybalépéséről vagy alkalmazásának kezdő időpontjáról, még akkor is, ha a szóban forgó tagállam kifejezte az említett eltérés visszaható hatályú alkalmazására irányuló szándékát.

A döntés indokolása:

A Bíróság ítéletében megállapítja, hogy a végrehajtási határozat nem említi a hatálybalépésének az időpontját, vagy azt az időpontot, amelyről alkalmazandó az általa előírányzott eltérés, továbbá nem pontosítja azt az időszakot sem, amelyre kiterjed a hatálya.

Márpedig a Bíróság szerint ilyen körülmények között a hatálybalépés időpontjának meghatározása érdekében az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek¹² a címzeti kört tartalmazó határozatokra vonatkozó azon általános szabálya alkalmazandó, amelynek értelmében az ilyen határozatok a címzettjük értesítésével lépnek hatályba. Mivel a jelen esetben a végrehajtási határozatról 2015. december 11-én értesítették a magyar kormányt, így a Bíróság megállapítja, hogy az ezen a napon lépett hatályba.

Minderre tekintettel, továbbá figyelemmel arra a körülményre, hogy a végrehajtási határozat nem tartalmaz utalást a rendelkezéseinek visszaható hatállyal történő alkalmazására, a Bíróság kimondja, hogy a jelen ügyben érintett szolgáltatások vonatkozásában Magyarország nem vezethette

be a fordított adózást a végrehajtási határozatról szóló értesítését megelőző időszak tekintetében. Következésképpen a jelen ügy tárgyát képező ügyletek vonatkozásában az irányelvben meghatározott főszabály, azaz az egyenes adózásra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók.

A Bíróság azt is kimondja, hogy az uniós joggal ellentétes az a magyarországi szabályozás, amely a Magyarországnak a végrehajtási határozat elfogadásáról szóló értesítését megelőző időszak vonatkozásában előírja az e határozatban foglalt eltérés alkalmazását.

3.

Ügyszám: Az Európai Unió Bírósága 2016. április 7-ei ítélete a C-5/15. sz. ügyben

Tárgy: Előzetes döntéshozatal – Jogvédelmi biztosítás – 87/344/EGK irányelv – A 4. cikk (1) bekezdése – A biztosított általi szabad ügyvédválasztás – Bírósági vagy közigazgatási eljárás – Fogalom – Ellátás engedélyezésének megtagadásával szemben benyújtott panasz.

Az ügy:

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint G. Büyüktipi jogvédelmi biztosítást kötött az Achmea Schadeverzekeringen NV-nél, amely a biztosítással kapcsolatos kárigények kezelésével a Stichting Achmea Rechtsbijstandot bízta meg.

A többféle testi és lelki eredetű betegségben szenvedő G. Büyüktipi 2013 novemberében kérelmet nyújtott be az ellátások igénybevételéről döntő központhoz (Centrum Indicatiestelling Zorg, a továbbiakban: CIZ) a speciális gyógykezelési költségekről szóló általános törvény (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) alapján igénybe vehető ellátások engedélyezése iránt.

2013. december 12-i határozatával a CIZ elutasította G. Büyüktipi ellátás engedélyezése iránt benyújtott kérelmét. G. Büyüktipi, miután úgy döntött, hogy panasszal él a CIZ elutasító határozatával szemben, az Achmea társaságokhoz fordult, és kérte, hogy vállalja át az általa választott, az említett törvény alapján járó ellátások engedélyezésével kapcsolatos ügyekben jártas ügyvéd igénybevételével összefüggésben felmerülő költségeket.

Miután az Achmea társaságok elutasították a G. Büyüktipi által benyújtott költségátvállalási kérelmet, G. Büyüktipi keresetet nyújtott be az elutasító határozattal szemben.

Az ügy a Gerechtshof Amsterdam (amszterdami fellebbviteli bíróság) elé került azon kérdés eldöntése céljából, hogy a CIZ által ellátás engedélyezésének megtagadása tárgyában hozott határozat ellen benyújtott panaszt a pénzügyi felügyeletről szóló törvény 4:67. cikkének a 87/344 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését átültető (1) bekezdése értelmében vett bírósági vagy közigazgatási eljárásnak kell-e minősíteni, és hogy ennél fogva G. Büyüktipinek lehetősége van-e olyan ügyvédet választani, akinek költségeit az Achmea társaságoknak kell átvállalniuk.

A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben pontosítja, hogy a CIZ ellátás engedélyezése iránti kérelmet elutasító

¹¹ A 2015. december 10-én elfogadott 2015/2349/EU határozat.

¹² Az EUMSZ 297. cikk (2) bekezdésének harmadik albekezdése.

határozata ellen panasz nyújtható be a CIZ-nél, és az ilyen panasz tárgyában hozott határozat megtámadható keresettel a hatáskörrel rendelkező illetékes bíróság előtt, valamint fellebbezéssel a Centrale Raad van Beroep (társadalombiztosítási fellebbviteli bíróság) előtt.

E körülmények között a Gerechtshof Amsterdam (amsterdami fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszt a Bíróság elé.

A döntés:

A jogvédelmi biztosítással kapcsolatos törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1987. június 22-i 87/344/EGK tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a „*közigazgatási eljárás*” e rendelkezésben szereplő fogalma alá tartozik az az állami szerv előtt folyamatban lévő panasztételi szakasz, amelynek során az állami szerv bírói úton megtámadható határozatot hoz.

A döntés indokolása:

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

A kérdést előterjesztő bíróság kérdése lényegében arra irányul, hogy a 87/344 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a „*közigazgatási eljárás*” e rendelkezésben szereplő fogalmába beletartozik az az állami szerv előtt folyamatban lévő panasztételi szakasz, amelynek során az állami szerv bírói úton megtámadható határozatot hoz.

E tekintetben először is rá kell mutatni arra, hogy a 87/344 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében minden jogvédelmi biztosítási szerződésben kifejezetten el kell ismerni azt, hogy ha jogi képviselőt vesznek igénybe a biztosított érdekeinek bírósági vagy közigazgatási eljárásban történő védelme, képviselete vagy szolgálata érdekében, akkor a biztosítottat megilleti a jogi képviselő szabad megválasztásához való jog.

Így tehát az említett rendelkezés szövegéből az következik, hogy a „*közigazgatási eljárás*” fogalmát a „*bírósági eljárás*” fogalmával szembeállítva kell értelmezni.

A „*közigazgatási eljárás*” 87/344 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmében vett fogalmának az alapeljárás alperesei által javasolt értelmezése, amely e fogalom jelentését a közigazgatási ügyekben lefolytatott, a megtámadott határozat jogszerűségének felülvizsgálatára irányuló és az érintett jogi helyzetét végleges módon rögzítő bírósági – azaz a szó szoros értelmében vett bíróságok előtti – eljárásokra kívánja korlátozni, megfosztaná tehát értelmétől az Európai Unió jogalkotója által kifejezetten használt „*közigazgatási eljárás*” kifejezést.

Másfelől meg kell állapítani, hogy még ha a bírósági, illetve közigazgatási eljárás előkészítő szakasza és döntéshozatali szakasza közötti különbségtétel a 87/344 irányelv megalkotása során viták tárgyát is képezhette, az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése e tekintetben nem tesz különbséget, és így a

„*közigazgatási eljárás*” fogalmának értelmezése nem korlátozható ebben az értelemben.

Másodszor, az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek részét képezi.

E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 87/344 irányelv és különösen annak – az ügyvéd, illetve a jogi képviselő szabad megválasztására vonatkozó – 4. cikke által kitűzött cél a biztosítottak érdekeinek széles körű védelmére irányul. Az ügyvéd, illetve a jogi képviselő megválasztásához fűződő jog általános hatályával és kötelező jellegével ellentétes az irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának megszorító értelmezése.

A jelen ügyben az ügy Bíróság elé terjesztett irataiból az állapítható meg, hogy a biztosított jogait mind a CIZ eredeti határozata, mind a CIZ panasz tárgyában hozott határozata érinti, mivel a tények vizsgálatára ebben a közigazgatási szakaszban kerül sor, és az fogja képezni a későbbi közigazgatási peres eljárásban hozott határozatok alapját.

E feltételek mellett nem vitatható, hogy a biztosított jogvédelemre szorul olyan eljárásban, amely elengedhetetlen előfeltétele a közigazgatási bíróság előtti keresetindításnak.

Ezt az értelmezést nem kérdőjelezi meg az alapeljárás alpereseinek arra vonatkozó érve sem, hogy az ügyvéd, illetve jogi képviselő szabad megválasztásához fűződő jog tág értelmezése az egész jogvédelmi biztosításnak a 87/344 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontja értelmében vett „*költségfedezési*” elven alapuló biztosítással való átalakítását eredményezné. A Bíróság korábban ugyanis már kimondta, hogy a 87/344 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjában előírt intézkedéseknek még abban az esetben is fennmarad a hatálya, ha ezen irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján azt a következtetést vonják le, hogy a jogvédelmi biztosítással rendelkező személy önálló joggal rendelkezik a jogi képviselőjének szabad kiválasztására.

Ezen túlmenően a jogvédelmi biztosítási rendszerekre gyakorolt esetleges pénzügyi következményeket illetően emlékeztetni kell arra, hogy még ha be is állnának ilyen pénzügyi következmények, azok akkor sem eredményezhetnék a 87/344 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának megszorító értelmezését. A 87/344 irányelvnek ugyanis nem célja a jogvédelmi biztosítási szerződésekre alkalmazandó szabályok teljes harmonizálása, és a tagállamok az uniós jog jelenlegi állapotában szabadon meghatározhatják az említett szerződésekre alkalmazandó szabályozást, feltéve, hogy az irányelvben foglalt elveket tartalmilag nem üresítik ki. Így tehát a biztosított azon jogának gyakorlása, hogy szabadon megválaszthassa jogi képviselőjét, nem zárja ki azt, hogy egyes esetekben korlátozásokat lehessen alkalmazni a biztosítók által viselt költségekre.

4.

Ügyszám: *Az Európai Unió Bírósága 2018. április 24-ei ítélete a C-353/16. sz. ügyben*

Tárgy: Előzetes döntéshozatal – Menekültpolitika – A menekült jogállás elismerésére vonatkozó minimumszabályok

– A kiegészítő védelemre való jogosultság feltételei – A származási országban elszenvedett kínzási cselekmények következményei – A kérelmező mentális egészségét érintő súlyos sérelem veszélye a származási országába való visszaküldése esetén – A betegségek megfelelő kezelésének hiánya a származási országban.

Az ügy:

A Srí Lanka-i állampolgár MP 2005 januárjában diákként érkezett az Egyesült Királyságba. 2009-ben menedéjgrog iránti kérelmet nyújtott be, melyben arra hivatkozott, hogy a „*Tamil Eelam Felszabadító Tigrisei*” (LTTE) szervezet tagja volt, a Srí Lanka-i biztonsági erők fogva tartották és megkínnozták, és a Srí Lankára való visszatérés esetén további rossz bánásmód fenyegeti. A brit hatóságok elutasították MP kérelmét, és úgy határoztak, hogy nem részesítik kiegészítő védelemben azon indok miatt, hogy nem állapítható meg, hogy MP további fenyegetésnek lenne kitéve a származási országába való visszatérése esetén.

Az egyik uniós irányelv¹³ meghatározza a menekültekről szóló Genfi Egyezményben kimondott nemzetközi védelem kiegészítésére szolgáló „*kiegészítő védelemre*” vonatkozó minimumszabályokat. Kiegészítő védelemben részesül minden olyan személy, aki nem rendelkezik menekült jogállással, azonban a származási országában olyan súlyos fenyegetésnek van kitéve, mint a halálbüntetés, a kínzás, embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetések. A kiegészítő védelemben részesülő személyek határozott időtartamra szóló, tartózkodásra jogosító engedélyt kapnak. Azon nem uniós polgároknak, akik nem részesülnek kiegészítő védelemben, a tagállamok szolidaritásból vagy humanitárius okból hozott diskrecionális döntés alapján engedélyezhetik a tagállamok területén való tartózkodást, feltéve, hogy e személyek nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá.

MP orvosi látletelek benyújtásával vitatta a brit hatóságok határozatát az Upper Tribunal (felsőbb bíróság, Egyesült Királyság) előtt, amelyek szerint a Srí Lankán elszenvedett kínzási cselekmények következményeit viseli, és poszttraumatikus stressz szindrómában, valamint depresszióban szenved. Az Upper Tribunal helyt adott annak a döntésnek, amely megtagadta MP-től a kiegészítő védelmet, mivel nem nyert megállapítást, hogy MP továbbra is veszélyben lenne a származási országában. E bíróság ugyanakkor úgy vélte, hogy MP-nek a Srí Lankára való visszaküldése sértené az Emberi Jogok Európai Egyezményét (EJEE), mivel MP ott nem részesülhetne a pszichés betegségének kezeléséhez megfelelő ellátásban.

A fellebbezés tárgyában eljáró Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság legfelsőbb bírósága) azt a kérdést intézte a Bírósághoz, hogy azon nem uniós polgárt, aki a származási országában elkövetett kínzási cselekmények

következményeit viseli, de akit az oda való visszatérése esetén már nem fenyeget ilyen bánásmód veszélye, megilleti-e a kiegészítő védelem azon az alapon, hogy ezen ország egészségügyi rendszere nem volna képes a pszichés betegségeit megfelelően kezelni.

A döntés:

A származási országában a múltban kínzás áldozatává vált személy kiegészítő védelemben részesülhet abban az esetben, ha fennáll a tényleges veszélye annak, hogy ezen országban szándékosan megtagadják tőle a fizikai vagy mentális egészségi állapotának megfelelő ellátásokat – Az ezen országba való visszaküldés az Emberi Jogok Európai Egyezményével is ellentétes lehet.

A döntés indokolása:

A Bíróság ítéletében először is megállapítja, hogy az uniós jog szerint az olyan személy, aki a múltban a származási ország hatóságai által elkövetett kínzási cselekmények áldozata volt, de aki az ezen országba való visszaküldés esetén már nincs kitéve ilyen veszélynek, önmagában emiatt nem részesülhet kiegészítő védelemben. A kiegészítő védelem rendszerének célja az, hogy az egyént megvédje a származási országba való visszaküldés esetén bekövetkező súlyos sérelem tényleges veszélyétől, ami azt vonja maga után, hogy megalapozott okokból feltételezhetőnek kell lennie, hogy az érintett személy az ezen országba való visszaküldés esetén ilyen veszélynek van kitéve. Ez nem áll fenn, ha alapos okból feltételezhető, hogy a múltban elszenvedett súlyos sérelmek nem ismétlődnek meg, vagy nem folytatódnak.

A Bíróság azonban megállapítja, hogy a szóban forgó ügy egy olyan harmadik országbeli állampolgárt érint, akire nemcsak az igaz, hogy a múltban a származási országának a hatóságai által elkövetett kínzási cselekmények áldozata volt, hanem ezenfelül az is, hogy még ha többé nem is áll fenn annak a veszélye, hogy az ezen országba való visszaküldés esetén újból ilyen cselekményeknek lesz kitéve, e múltbeli kínzási cselekmények következményeként jelenleg is még mindig komoly pszichológiai utóhatásokat szenved el, és a kellőképpen alátámasztott orvosi megállapítások szerint ezek az utóhatások a származási országba való visszaküldés esetén jelentős mértékben súlyosbodnának, és fennáll annak a komoly veszélye, hogy ezen állampolgár öngyilkosságot követ el.

A Bíróság hangsúlyozza, hogy a kiegészítő védelem rendszeréről szóló irányelvet az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: Charta) előírt jogok tiszteletben tartásával kell értelmezni és alkalmazni. Ezen utóbbi kifejezetten előírja, hogy amennyiben az általa biztosított jogok megfelelnek az EJEE-ben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalma és terjedelme azonos.

A Bíróság az Emberi Jogok Európai Bíróságának újabb ítéletével gyakorlatával összhangban megállapítja, hogy a Chartát úgy kell értelmezni, hogy a különlegesen súlyos mentális vagy testi betegségben szenvedő, harmadik or-

¹³ A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv.

szágbeli állampolgár kiutasítása embertelen vagy megalázó bánásmódnak minősül, ha e kiutasítás e személy egészségi állapota jelentős és orvosolhatatlan romlásának tényleges és bebizonyosodott kockázatát vonja maga után.

A Bíróság tehát megállapítja, hogy a Chartával ellentétes egy harmadik országbeli állampolgár valamely tagállam általi kiutasítása abban az esetben, ha e kiutasítás lényegében azon mentális problémák jelentős és orvosolhatatlan súlyosbodásához vezetne, amelyekben e személy szenved, különösen, ha – amint a jelen ügyben is – e súlyosbodás e személynek magát az életét veszélyeztetné.

Ugyanakkor mivel a jelen ügyben a nemzeti bíróságok megállapították, hogy az EJEE-vel ellentétes, ha MP-t Srí Lankába visszaküldik, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés nem a kiutasítással szembeni védelmet érinti, hanem azt a kérdést, hogy a fogadó tagállam köteles-e megadni az irányelv alapján a kiegészítő védelmi jogállást az olyan harmadik országbeli állampolgárnak, akit a származási országának a hatóságai kínzásnak vetettek alá, melynek a súlyos pszichológiai utóhatásai jelentősen súlyosbodhatnak az említett országba való visszaküldés esetén, felvetve az öngyilkosság komoly veszélyét is.

A Bíróság emlékeztet arra, hogy az, hogy az EJEE-vel igen kivételes esetekben ellentétes az, ha egy harmadik országbeli állampolgárt kiutasítanak, ha súlyos megbetegedéstől kell tartani a megfelelő kezeléseknél az ezen állampolgár országában fennálló hiánya miatt, nem jelenti azt, hogy ezen utóbbi állampolgár számára a kiegészítő védelem alapján engedélyezni kell a valamely tagállamban való tartózkodását.

A Bíróság arra a következtetésre jut, hogy bár a harmadik országbeli állampolgár jelenlegi egészségi állapotának az oka – azaz a származási ország hatóságai által a múltban elkövetett kínzási cselekmények – jelentős tényező, az állapotának a jelentős súlyosbodása önmagában nem tekinthető az említett állampolgárral szemben a származási országában alkalmazott, embertelen vagy megalázó bánásmódnak.

E tekintetben a Bíróság emlékeztet az ítélkezési gyakorlatára, és megállapítja, hogy az állampolgár egészségi állapota romlásának a veszélye, anélkül, hogy az egészségügyi ellátások szándékos megvonásáról lenne szó, nem elegendő ahhoz, hogy ez az állampolgár kiegészítő védelemben részesüljön.

Következésképpen a Supreme Court-nak kell valamennyi aktuális és releváns információs tényező (többek között az emberi jogokat védő nemzetközi szervezetek és nem kormányzati szervezetek jelentései) alapján megvizsgálnia, hogy a jelen ügyben MP esetében felmerülhet-e, hogy a származási országába való visszaküldés esetén ki lesz téve annak a veszélynek, hogy szándékosan megvonják tőle a származási országának a hatóságai által a múltban elkövetett kínzási cselekmények fizikai és mentális utóhatásainak a kezelésére alkalmas ellátásokat.

II. A KÚRIA DÖNTÉSEI

II. a.)

A KÚRIA ÖNKORMÁNYZATI TANÁCSÁNAK DÖNTÉSE¹⁴

Ügyszám: Köf.5022/2019/4.

Tárgy: településképvédelme

Vizsgált jogszabály: Visegrád Város Önkormányzata Képviselő-testületének a településképvédelméről szóló 20/2017. (XII. 14.) önkormányzati rendeletének 11. § (2) bekezdése

Törvényességi probléma:

Visegrád Város Főépítésze a 2018. május 18-án tartott települési bejárásán észlelte, hogy a több ingatlantulajdonos a tulajdonában álló lakóház tetőszerkezetén napelemet, napkollektort helyezett el. Megállapítást nyert, hogy az ingatlantulajdonosok a kivitelezést megelőzően nem tettek eleget a vonatkozó településképi bejelentési kötelezettségüknek. Az elsőfokú hatóság az érintett Visegrád ... hrsz. alatti ingatlan tulajdonosával, a felperessel szemben is településképi kötelezési eljárást kezdeményezett.

A felperes az eljárás folyamán nem nyilatkozott arról, hogy mikor történt meg a kivitelezés, így a hatóság az eljárás megindításakor hatályos, a településképvédelméről szóló 20/2017. (XII. 14.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) szabályai alapján lefolytatott eljárás során kötelezte a felperest arra, hogy a napelemeket legkésőbb 2018. november 15-ig bontsa el. Határozatában az Ör. 11. § (2) bekezdésére hivatkozott, amely tiltja a napelem elhelyezését, amennyiben az a telepítéssel érintett ingatlanhoz kapcsolódó közterületről vagy az ingatlanhoz azonos telektömbben fekvő ingatlanokhoz kapcsolódó közterületekről látható.

A másodfokú hatóságként eljáró Visegrád Város Önkormányzat Képviselő-testülete az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A felperes keresetet terjesztett elő, melyben alperes határozatának – az elsőfokú határozatára kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte.

A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az 5.K.28.262/2018/7. számú végzésében kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsa előtt az Ör. más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás megindítását. Indítványozta, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa semmisítse meg az Ör. 11. § (2) bekezdésének „és napelem, napkollektor” szövegrészét és a bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben, valamint a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben alkalmazási tilalmat rendeljen el.

Az indítványozó bíróság megítélése szerint településképvédelmi szempontból nem indokolt a napelemek elhelyezésének korlátozása, vagy tiltása, mivel „manapság köztudomású, hogy a megújuló energiaforrások alkalmazása a környezet

¹⁴ A döntést Balogh Zsolt (kúriai bíró) dolgozta fel.

kíméletét szolgálja, ennél fogva az egységek látványa nem zavaró, még helyi védetség alatt álló épület, vagy védett övezetben elhelyezkedő épület esetében sem”. Hivatkozott továbbá arra, hogy a településképi érdek a jelen ügyben a hatékony környezetvédelemhez és a fenntartható fejlődés biztosításához szükséges közérdekkel ütközik, utóbbiakat pedig a jogalkotó magasabb rendű jogszabályban (Alaptörvényben) rendezi.

Indítványában kifejtette, hogy az Ör. napelemek elhelyezését korlátozó rendelkezése adott esetben az egész telepítést ellehetetlenítheti, vagy az így elhelyezett napelemek nem alkalmasak a szükséges energia megtermelésére.

Az indítványozó bíróság álláspontja szerint az Ör. hivatkozott rendelkezése a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 9. § (1) bekezdésébe és a környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 1. § (2) bekezdés *d*) pontjába [helyesen *c*) pont], illetve 6. § (2) bekezdésébe ütközik.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 140. § (1) bekezdése alapján a 42. § (1) bekezdése értelmében felhívta az érintett önkormányzatot az indítványra vonatkozó nyilatkozata előterjesztésére.

Az önkormányzat védíratában egyrészt a történelmi emlékhelyekről szóló 303/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. melléklet 51. pontjára hivatkozva rögzítette, hogy a Visegrádi Vár történelmi emlékhely. Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy a város számos helyi védelemmel rendelkező épülettel, történelmi és kulturális szempontból kiemelt jelentőségű városrészrel rendelkezik (többek között a felperesi ingatlan is helyi területi védelem alá tartozik). A településen belüli jelentős szintkülönbségekből adódóan a különböző műemlékek környezetükkel együtt a településen belülről is jól láthatóak. Ennél fogva ezek az emlékek a környezetükkel együtt tárulnak fel.

Az önkormányzat védíratában hivatkozott a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 3. §-ára is, amely alapján a kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket, így – többek között – a környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését a kulturális örökség védelmével összhangban kell végezni. A Kötv. 5. § (1) bekezdése értelmében a kulturális örökség védelme közérdek, melynek megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent – egyebek mellett – az önkormányzati szervek számára.

Az önkormányzat hivatkozott továbbá a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 2. § (1) bekezdésére, mely alapján a településképi védelme, a település vagy településrész jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatának és szerkezetének megőrzését vagy kialakítását jelenti.

Előadta továbbá, hogy az Ör. megalkotásakor figyelemmel volt a Kötv. és a Tvt. hivatkozott szabályaira, ugyanakkor törekedett az indítványozó által citált Vet. 9. § (1) bekezdésében, valamint a Kvt. 1. § (2) bekezdésében és a 6. § (2) bekezdésében rögzített céloknak is megfelelni. Ezzel összefüggésben rögzítette, hogy a településképi védelme és a kulturális örökség védelme (mint közérdek), valamint a környezetvéde-

lem sok esetben konkurálnak egymással. A kétféle elvárásnak való megfelelést az önkormányzat akként találta helytállóknak, hogy nem tiltotta, csupán korlátozta a napelemek és a napkollektorok elhelyezését.

Az önkormányzat utalt a két fajta védelem kiemelt jelentőségére, melyet az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában, a P. cikk (1) bekezdésében, valamint a XX. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal támasztott alá.

A döntés:

A Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör. 11. § (2) bekezdése jogszabály-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói indítványt elutasította. Megállapította, hogy a településképi rendeletben a helyi védelem alatt álló épületek tetőszerkezetén napelem és napkollektor kihelyezése közterületekről látható módon megtiltható a kulturális örökségvédelem, illetve a településképi védelme fontos közérdekre tekintettel.

A döntés indoka:

I. A településképi védelméről szóló törvényt „az Országgyűlés a magyarországi települések jellegzetes és értékes arculatának megóvása, kialakítása, az épített és a természeti környezet egységes védelme érdekében” alkotta meg. A törvény lehetővé teszi, hogy az önkormányzat egyetlen helyi jogszabályban, a településképi rendeletben határozza meg mindazon követelményeket, amelyeket a településképi védelme érdekében támasztani kíván.

A Tvt. 2. § (1) bekezdése értelmében „*[a] településképi védelme a település vagy településrész jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatának és szerkezetének – az építészeti, táji érték és az örökségvédelem figyelembevételével történő – megőrzését vagy kialakítását jelenti*”.

A Tvt. 2. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a települési önkormányzat a településképi védelmét önkormányzati rendeletben a településképi követelmények meghatározásával, településképi önkormányzati támogatási és ösztönző rendszer alkalmazásával és önkormányzati településképi-érvényesítési eszközök szabályozásával jogszabályban meghatározott módon biztosítja.

A Kötv. 3. §-a kimondja, hogy „*[a] kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket – így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését – e védelemmel összhangban kell végezni*”.

Visegrád Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) a Tvt. 2. § (2) bekezdése szerinti feladatkörében eljárva alkotta meg településképi rendeletét, az Ör.-t. Az Ör. által elrendelt helyi védelem célja „*Visegrád településképe és történelme szempontjából meghatározó építészeti örökség kiemelkedő értékű elemeinek védelme, jellegzetes karakterének a jövő nemzedékek számára történő megóvása*” [1. § (2) bekezdés].

A Kötv. 4. § (1) bekezdése kimondja, hogy „[a] kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége”.

A Kötv. 5. § (1) bekezdése értelmében „[a] kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzeti szervek, a vallási közösségek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.”

Az Ör. az 1. § (2) bekezdésében a Kötv. fent idézett rendelkezéseire figyelemmel nyilvánítja a helyi védelem alatt álló építészeti örökséget a nemzeti közös kulturális kincs részévé, melynek fenntartása, védelmével összhangban álló használata és bemutatása közérdek. Ennek a célnak az eléréséhez az Ör. 11. §-a a településkép törvényi fogalmához illeszkedő, konkrét és mindenki számára megismerhető településképi követelményeket meghatározó építészeti előírásokat támaszt.

Ilyen előírást tartalmaz az Ör. sérelmezett rendelkezése:

„11. § (2) Az épületeken, az alábbi esetekben fűtés-, lég- vagy klimatechnikai berendezés, annak szerelvénye vagy vezetéke, szerelt kémény, elektromos és híradástechnikai, informatika vezeték, csatlakozódoboz, szerelvény és berendezés, gáz és más energiahordozó továbbítását biztosító vezeték és szerelvény és napelem, napkollektor nem helyezhető el:

- a telepítéssel érintett ingatlanhoz kapcsolódó közterületekről látható elhelyezés esetén,
- az ingatlanl azonos telektömbben fekvő ingatlanokhoz kapcsolódó közterületekről látható elhelyezés esetén.”

Az Önkormányzat az Ör. 11. § (2) bekezdésében nem egy abszolút tilalmat fogalmaz meg, hanem korlátot állít annyiban, hogy a megújuló energiaforrás felhasználását biztosító napelemek, napkollektorok, illetve számos más berendezés és szerelvény kihelyezését csak a közterületről látható módon tiltja, így biztosítva a Tvt. és a Kötv. fent idézett rendelkezéseinek való megfelelést és a településkép örökségvédelem figyelembevételével történő megőrzését.

II. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy településkép szabályozása körében a kulturális örökség védelme miként egyeztethető össze az indítványban megjelölt másik közérdekkel, a környezetvédelemmel.

A Vet. 9. § (1) bekezdésének célkitűző jellegű rendelkezése szerint: „[a] környezet és a természet védelme, a felhasználók ellátása, az elsődleges energiaforrások felhasználásának megtakarítása, valamint a felhasználható energiaforrások bővítése érdekében elő kell segíteni a megújuló energiaforrás, valamint a hulladék, mint energiaforrás felhasználását.”

A Kvt. 1. § (2) bekezdés c) pontja értelmében: „[a] törvény a kiszámíthatóság és a méltányos teherviselés elve szerint megfelelő kereteket teremt az egészséges környezethez való alkotmányos jogok érvényesítésére és elősegíti (...) a természeti erőforrások megőrzését, fenntartását, az azokkal való ésszerű takarékos és az erőforrások megújulását biztosító gazdálkodást”.

A Kvt. 6. § (2) alapján „[a] környezethasználatot az elővigyázatosság elvének figyelembevételével, a környezeti elemek kíméletével, takarékos használatával, továbbá a hulladékekkel kezelés csökkentésével, a természetes és az előállított anyagok visszaforgatására és újrafelhasználására törekedve kell végezni”.

Az indítvány nem hivatkozott kifejezetten az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseire, de nevesítette „a hatékony környezetvédelemhez” és a „fenntartható fejlődés biztosításához szükséges közérdeket”, amelyeket az alkotmánybírói gyakorlat egymással részben összefüggő-összekapcsolódó alapjogként nevesít. Az önkormányzat védiratában e két alapjogot tartalmazó alaptörvényi rendelkezéseket is felhívta álláspontjának alátámasztására.

Az Alaptörvény P) cikkének (1) bekezdése szerint „[a] természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége”.

Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése a környezet védelmének kötelezettségét (a korábbi Alkotmány rendelkezéseit meghaladóan) az állam és mindenki számára rögzíti. Az Alaptörvény P) cikkéből a természeti erőforrások, és ezáltal a környezet állapotára vonatkozó abszolút jellegű, tartalmi zsinórmérték is következik, amely objektív követelményeket támaszt az állam mindenkori tevékenységével szemben.

Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése szerint „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”. Az egészséges környezethez való jog értelmezési tartományához az érdekazonosság miatt szorosan kapcsolódik az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésének a tartalma a környezethasználat, a természeti erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodás körében, továbbá az Alaptörvény XX. cikke („Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.”) is, hiszen az ember egészségére hatással van az embert körülvevő környezet is. Ez az alapvető összefüggés képeződik le az alapjog megnevezésében, amely az „egészséges környezet” biztosításáról rendelkezik, és egyúttal meghatározza ezzel a fordulattal az alapjog tárgyát is. [28/2017. (X. 25.) AB határozat]

Az Alaptörvény fenti rendelkezésein alapulnak – az indítványban hivatkozott – a Kvt. 1. § (2) bekezdésében és 6. § (2) bekezdésében meghatározott célok.

A Kúria a fenti jogszabályhelyek összevetése alapján osztja a védiratban foglalt azon megállapítást, mely szerint a Kötv.-ben szabályozott kulturális örökségvédelem (mint közérdek), illetve a Tvt.-ben szabályozott településkép védelme (szintén közérdekként), valamint a környezetvédelem (az egészséges környezethez való jog) ez esetben egymással konkurálnak, egymásnak ellentmondó elvárásokat fogalmaznak meg.

Egymással konkuráló jogok – a lejjebb kifejtett alkotmánybírói gyakorlat alapján – az ún. arányossági mérlegelés módszerét alkalmazva az alkotmányos értékek összemérését teszik szükségessé. Jelen esetben az önkormányzat által elérni kívánt, közérdekként megjelenített legitim cél a településképi megjelenés, illetve ezzel összefüggésben a kulturális örökség védelme. E célok elérése azonban az egészséges környezethez való jog korlátozásával jár(hat).

A Kúria Önkormányzati Tanácsának korábbi döntése szerint a városképi megjelenés (illeszkedés), – amelyet mint közérdeket az önkormányzat megjeleníthet – olyan legitim cél, mely alapján a tulajdonjog (részjogosítványai) korlátozható(k). (Köf. 5068/2013/4.) Jelen ügyben ugyan nem (maga)n tulajdon korlátozásáról van szó, de a korábbival egyező-

en az önkormányzat a településképi (városképi) megjelenésre, mint közérdekre hivatkozik. A korábbi döntés e közérdek vonatkozásban állapította meg hogy ezzel szemben álló más jog közjogi korlátozás alá eshet. Ezen túlmenően az önkormányzat a kulturális örökségvédelemre is, mint közérdekre hivatkozik.

Az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban megállapította, hogy „[a]z Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. ... E követelményből – az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel – a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgásteret keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák.” Továbbá: „[a] korlátozás gyakorlásakor azonban a jogalkalmazóknak mindig figyelemmel kell lenniük arra is, hogy az alapjogok korlátozására kizárólag az elérni kívánt céllal arányos módon kerülhet sor alkotmányosan. Az arányosság az elérni kívánt cél és az alapjogi korlátozás súlyának mérlegelését kívánja meg, ami azt is jelenti, hogy minél erősebb érvek szólnak egy alapjog védelme mellett, annál körültekintőbben kell eljárni annak korlátozásakor (Indokolás [21], [23])” [13/2016. (VII. 18.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság a 4/2019. (III. 7.) AB határozatában rámutatott, hogy az egészséges környezethez való jog sem abszolút jog, az is korlátozható az Alaptörvény által lefektetett alapjogi teszt szerint [17/2018. (X. 10.) AB határozat Indokolás [94]]. A testület értelmezésében „[a] környezethez való jog tárgyából és dogmatikai sajátosságából az következik, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan” [összefoglaló jelleggel: 16/2015. (VI. 5.) AB határozat Indokolás [80]; 3223/2017. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [27]]”.

A 13/2018. (IX. 4.) AB határozatban foglaltak szerint „ha egy szabályozás vagy intézkedés érintheti a környezet állapotát, a jogalkotónak kell igazolnia, hogy a szabályozás nem jelent visszalépést (non-derogation elv) és ezáltal nem okoz adott esetben akár visszafordíthatatlan károkozást” (Indokolás [20]). Ilyen esetben az „irányadó alapjogi teszt alkalmazásával (17/2018. (X. 10.) AB határozat Indokolás [95]). vizsgálendő, hogy a) az indítványban előadottak az egészséges környezethez való jog hatálya alá tartoznak-e; b) megállapítható-e visszalépés a védelmi szintben; és ha igen, akkor c) a visszalépésben megnyilvánuló korlátozás igazolható-e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének a függvényében, azaz a szükségességi-arányossági kritériumrendszer szerint alkotmányos-e” [13/2018. (IX. 4.) AB határozat].

A Kúria megítélése szerint az önkormányzat azzal, hogy nem tiltja a napelemek és napkollektorok elhelyezését, csak (a láthatóság szempontjából) korlátozza azt, igyekszik mindkét elvárásnak eleget tenni: figyelemmel van a fenntartható fejlődés és az egészséges környezethez való jog alaptörvényi és törvényi szabályaira, ugyanakkor szem előtt tartja az Kötv.-ben nevesített kulturális örökség védelmét, illetve a Tvt.-ben

szabályozott településképi védelmét is. A szabályozás így nem akadályozza a Vet. 9. § (1) bekezdésében írt célok elérését sem.

Az Alkotmánybíróság alapjogok konkurálásának vizsgálatára irányuló gyakorlatában különös hangsúlyt helyez az arányosság követelményére. Egymással konkuráló jogok az ún. arányossági mérlegelés módszerét alkalmazva az alkotmányos értékek összemérését teszik szükségessé. Jelen esetben ez azt jelenti, hogy a környezet védelmi szintje csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest nem lehet aránytalan. A Kúria álláspontja szerint a kulturális örökségvédelem, illetve a településképi védelme olyan fontos közérdek, ami a természeti környezet védelmi szintjének csökkentéséhez vezethet, ezen közérdekek érvényesítése ugyanis együtt járhat a környezet sérelmével.

Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az Ör.-ben a napelemek elhelyezésének – településképi szempontból történő – korlátozása nem ellentétes az indítványban hivatkozott jogszabályhelyek rendelkezéseivel.

A döntés elvi tartalma:

A településképi rendeletben a helyi védelem alatt álló épületek tetőszerkezetén napelem és napkollektor kihelyezése közterületekről látható módon megtiltható a kulturális örökségvédelem, illetve a településképi védelme fontos közérdekre tekintettel.

II. b.)

A KÚRIA, MINT FELÜLVIZSGÁLATI BÍRÓSÁG DÖNTÉSE¹⁵

Az ügy száma: Kpbf.II.37.997/2019/2.

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás:

Az alperes egybefoglalt döntésében a határozatával a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. § (1) bekezdésében foglalt tilalom megszegése miatt az I. rendű felperessel szemben 11 910 500 forint, a II. rendű felperessel szemben 36 239 500 forint és a III. rendű felperessel szemben 29 013 700 forint, a IV. rendű felperessel szemben 978 600 forint versenyfelügyeleti bírságot szabott ki. Végzésével egyebekben a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette, az I-IV. rendű felperesek részletfizetési kérelmét elutasította.

A kereseti kérelmek, az azonnali jogvédelem iránti kérelmek és az elsőfokú végzés:

Az alperesi határozat felülvizsgálata iránt az I-IV. rendű felperesek keresetet terjesztettek elő.

¹⁵ A döntést Darák Péter (a Kúria elnöke) szerkesztette.

Az alperesi végzés ellen az I-III. rendű felperesek keresetet terjesztettek elő és a 2019. május 24-én kelt beadványaikban azonnali jogvédelem iránti kérelmet is előterjesztettek, amelyben kérték a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 50. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja alapján az alperesi határozatban kiszabott bírság és késedelmi pótlék végrehajtása halasztó hatályának elrendelését. Előadták, hogy a bírság megfizetése, továbbá a részletfizetési kérelmük elutasítása társaságuk jogát, jogos érdekét sérti, közvetlen hátránnyal fenyegeti. A bírság megfizetése társaságuk további működését ellehetetleníti, melyet az alperes előtti eljárásban igazoltak, csatolva az I. rendű felperes által a pénzforgalmi számla kivonatát, 2017. évi beszámolót, 2018. évi főkönyvi kivonatot, a II. rendű felperes által a 2018. évi főkönyvi kivonatot. Az I. rendű felperes kifejtette, hogy a 2017. évi beszámolóban a forgó eszközök egyenlegét a kötelezettségek egyenlege kétszeresen meghaladja. A 2018. évi főkönyvi kivonat szerint a készletek és követelések összegét a rövid lejáratú kötelezettségek összege meghaladja, mely azt mutatja jelenleg is likviditási gondokkal küzd, bankszámlái egyenlegei 0 forint, illetve 400.718 forint összeget mutatnak, nincs likvid pénzeszköze. A II. rendű felperes kifejtette, hogy a vevőktől kapott előlegeket a felvállalt munkákra, ezek az összegek a rövid lejáratú kötelezettségek között szerepelnek, a társaság pénzeszköze ennek közel fele, a bírság megfizetésével vállalkozását nem tudná folytatni, további árbevétele már nem fog keletkezni, mert azt előlegként megkapta. A III. rendű felperes előadta, hogy hét végrehajtási eljárás van ellene folyamatban, adószámát 2019. február 14-i hatállyal törölték, ezért adóköteles tevékenységet nem végezhet, de kérelmet nyújtott be adószám megállapítására, az adószám törlésére okot adó mulasztását teljesítette, 2017. évi beszámolóját pótlólag közzétette.

Az alperes 2019. július 1-jén kelt észrevételében az azonnali jogvédelem iránti kérelmek elutasítását indítványozta. Előadta, hogy az I-III. rendű felperesek nem valószínűsítették a támadott közigazgatási cselekményből származó azonnali, súlyos, jelentős joghátrányt. Önmagában az éves beszámoló, főkönyvi kivonat csatolása nem elegendő az azonnali jogvédelem szükségessége megállapításához a pénzügyi helyzet részletes bemutatása nélkül. Az I. rendű felperes esetében a főkönyvből két adat kiemelése nem alkalmas teljes kép adására, a társaság pénzügyi helyzetének bemutatására.

A vevőktől kapott előleget a rövid lejáratú kötelezettségek között kell szerepeltetni, azonban ez nem jelent pénzügyi kötelezettséget, mert az átutalt előleggel szemben a II. rendű felperest teljesítési kötelezettség terheli. Önmagában ez a hivatkozás nem alapozza meg az azonnali jogvédelmet.

A III. rendű felperes esetében a végrehajtási eljárások, az adószám törlése arra mutat, hogy a III. rendű felperes a tartozásait nem egyenlíti ki időben, ez azonban nem lehet alap az azonnali jogvédelem elrendelésére, mert ahhoz a gazdálkodás és a marasztalási összeg megfizetése között fennálló, konkrét gazdasági összefüggéseket kell kimutatni. Csupán az adatok közlése nem elegendő.

Az elsőfokú bíróság az alperesi határozat és az alperesi végzés felülvizsgálatára indult pereket egyesítette.

A Fővárosi Törvényszék végzésével elrendelte az I-II-III. rendű felperesek vonatkozásában az alperes határozatának a versenyfelügyeleti bírságfizetési kötelezettséget megállapító rendelkezése tekintetében – az eljárást befejező határozat jogerőre emelkedéséig – a keresetlevél benyújtásának halasztó hatályát a Kp. 52. § (1) bekezdésére figyelemmel.

Az elsőfokú bíróság – a felperesek által a kérelmeikhez csatolt dokumentumok alapulvételével megállapította –, hogy a felperesek a bizonyítási kötelezettségüknek eleget téve külön-külön igazolták, miszerint az alperesi határozat hatályosulása számukra jelentős anyagi nehézséget okozna. A rendelkezésre bocsátott gazdasági mutatók és a feltárt gazdasági összefüggések a szükséges és elégséges mértékben, egyértelműen valószínűsítik, hogy a határozatban foglalt fizetési kötelezettség azonnali teljesítése a felperesek mindennapi tevékenységét akadályozó nehézséget okozna, működésük szempontjából súlyos hátrányt előidéző következményekhez vezethetne.

A törvényszék a felpereseket terhelő egyösszegű fizetési kötelezettség összegéhez képest megalapozottnak tartotta azt a hivatkozást, hogy az alperesi határozat hatályosulása visszafordíthatatlan következményekkel járna, illetőleg a gazdálkodásukat ellehetetlenítené, de legalábbis nagy mértékben elnehezítené. Ennek tükrében a bíróság úgy ítélte meg, hogy az azonnali jogvédelem biztosítása nem okoz súlyosabb hátrányt, mint annak elmaradása.

Az alperes fellebbezése és a felperesek észrevétele:

A végzéssel szemben az alperes fellebbezéssel élt, amelyben a támadott végzés megváltoztatásával az azonnali jogvédelem iránti kérelem elutasítását kérte. Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék végzése sérti a Kp. 50. § (1) és (4) bekezdéseiben foglalt kumulatív feltételeket és sérti a Kp. 51. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, továbbá a támadott végzés indokolása több hiányosságban szenved: a törvényszék összemosta az azonnali jogvédelem, valamint a részletfizetési kérelem tárgykörében történő döntést, figyelmen kívül hagyta azt, hogy a felperesek által szolgáltatott bizonyítékok nem időszerűek, nem aktuálisak, valamint nem tartalmazzák összefüggéseiben a felperesi kérelmek alátámasztásához szükséges információkat, sőt, az I. rendű és a II. rendű felperesek a jóhiszemű pervitel követelményével össze nem egyeztethető módon terjesztették elő kérelmeiket, elmulasztva a valóság valamennyi releváns szegmensének a bíróság elé tárását, ezzel pedig az elsőfokú végzés sérti a közérdek védelme körébe eső szempontokat a halasztó hatály elintézése körében.

Utalt arra, hogy a végrehajtási eljárás megkezdését követően az I. rendű felperesi cég cégtulajdonosának személyében olyan változások következtek be, amelyek arra mutatnak, hogy az I. és a II. rendű egy vállalkozáscsoportba tartozása okán a többségi tulajdonos, a volt ügyvezetői kör a vállalkozást „értékesítette”, a vállalkozás működését csak látszólagossá tette, a vállalkozás kiürítését célzó tevékenységgel meghíúsítva a bírság behajtását. Mindez arra is mutat, hogy az azonnali jogvédelem iránti kérelem az eljárás elhúzódsát és a behaj-

hatatlanság körülményeinek megteremtését célozta. Ez felveti a rosszhiszemű pervitel tényét is.

A II. rendű felperes vonatkozásában előadta, hogy a kérelmében foglalt állításokkal szemben a bíróság megfizetésére képes volt, mert a bíróságot 2019. július 4-én és 5-én három részletben megfizette. Egy részlet olyan bankszámlaszámról került utalásra, melyről felhívásra sem csatolt bankszámlakivonatot a II. rendű felperes az alperesi eljárásban, a bírósági eljárásban pedig egyik számla bankszámlakivonata sem került csatolásra, és amely felveti a rosszhiszemű pervitel megállapíthatóságát. Kiemelendő, hogy az adóhatóság felhívására a II. rendű felperes két napon belül megfizette a bíróságot két olyan számláról, amely sem az alperes, sem a bíróság előtt nem volt ismert.

Előadta, hogy a III. rendű felperes a bíróság végzésének meghozatala előtt kényszertörlési eljárás alá került, amelyet a bíróságnak hivatalból figyelembe kellett volna vennie és a közérdek védelmében ezt különös súllyal kellett volna értékelnie, ahogy azt is, hogy a III. rendű felperes gazdálkodása nem fog helyreállni.

A felperesek az alperes fellebbezésére érdemi észrevételeket nyújtottak be, amelyekben a végzés helybenhagyását kérték. Az I. rendű felperes az ügyvezető és tulajdonosváltás kapcsán az alperes állításait tényekkel alá nem támasztott feltételezésnek minősítette. Állította, hogy a csatolt iratokkal megfelelően igazolta a kérelmét, az azonnali jogvédelem szükségességét.

A II. rendű felperes is vitatta az I. és a II. rendű felperes működésének összemérését, az alperes feltételezéseit. Előadta, hogy a bíróság megfizetése a kamatok elkerülését célozta. Csatolta a két bankszámlakivonatát, állítva, hogy a bankszámlán levő pénzek nem elegendők a leszerződött munkák elvégzésének finanszírozására. Hivatkozott a Kp. 52. § (2) bekezdésére, 50. § (3) és (5) bekezdéseire a végrehajtási cselekmények kapcsán. Előadta, hogy a bíróság visszafizetése iránti kérelmet nyújtott be. Fenntartotta, hogy az azonnali jogvédelem szükségessége fennállt.

A III. rendű felperes elmondta, hogy kényszertörlés alatt áll, de a törlésére nem került sor, a cégjegyzékben szerepel. A nehéz anyagi helyzete okán a bíróság megfizetését teljesíteni nem képes. Az adószám törlése miatt nem folytathat gazdasági tevékenységet.

A Kúria döntése és jogi indokai:

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A Kúria az elsőfokú bíróság végzését a Kp. 112. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése szerint kizárólag a fellebbezés keretei között vizsgálta és vizsgálhatta felül.

A Kúria az I. rendű felperes vonatkozásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes által a kérelemben hivatkozottakat és a csatolt beszámolót, főkönyvi kivonatot, bankszámlakivonatokat tévesen értékelte az azonnali jogvédelem szükségességét alátámasztó érvekként és bizonyítékokként. 2017. évre a forgóeszközök és a kötelezettségek egyenlegösszegének összehasonlításából, 2018.

évre a készletek és a követelések összegének a rövid lejáratú kötelezettségekkel való összevetéséből, valamint két bankszámlaegyenlegről nem vezethető le és nem értékelhető egy vállalkozás valós pénzügyi helyzete, mert ezek az összevetések nem alkalmasak a pénzügyi helyzet bemutatására. Az I. rendű felperes a beszámoló, illetve a főkönyvi kivonat egyéb költségnemeit, bevételeit, forrásait, befektetett eszközeit, ráfordításait, készletét, követelését szövegesen nem mutatta be, összefüggésében nem értékelte, ahogy az elsőfokú bíróság sem. Mindezekből kiragadott néhány tétel alapján nem vonható le következtetés a vállalkozás tényleges, a könyvelt adatok alapján következtethető pénzügyi helyzetére, a hivatkozott ellehetetlenülésre, ha annak ok-okozati összefüggéseit, a teljes képet az I. rendű felperes nem mutatja be. Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a kérelmet a bíróság akkor tudja érdemben jogszerűen eldönteni, ha azt a fél megfelelő indoklással ellátottan terjeszti elő, a kérelemben felhozott okokat, indokokat, tényeket és körülményeket igazolja vagy a kívánt mértékben valószínűsíti. Kiemelendő, hogy a bíróságnak a magánérdeket a közérdekkel összevetve kell döntést hoznia, mérlegelve a végrehajtásból fakadó – a fél által állított – jelentős joghátrányt és a végrehajtáshoz fűződő közérdeket.

Mindezekből következően az I. rendű felperes az azonnali jogvédelem szükségességét nem igazolta a Kp. 50. § (4) bekezdésének megfelelően, ezért az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes vonatkozásában törvénysértően rendelte el az azonnali jogvédelmet. Hangsúlyozza a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság a cégtulajdonosi körben bekövetkező változásra – annak ismerete hiányában – nem lehetett figyelemmel, a másodfokú bíróság értékelhette volna az e körben hivatkozottakat, de a kérelem elbírálásához az eredeti kérelemben foglaltak is elegendő támpontot szolgáltatottak, ezért ezekre a fellebbezésben hivatkozott további körülményekre a Kúriának nem kellett figyelemmel lennie. Az alperes által hivatkozottak egyebekben felvetik a jogi képviselet újbóli igazolásának szükségességét, a rosszhiszemű pervitelt az elsőfokú bíróság az eljárás további szakaszában vizsgálhatja.

A II. rendű felperes vonatkozásában az elsőfokú bíróság a kérelemben hivatkozottakat és a 2018. évi főkönyvi kivonatot, bankszámlakivonatokat szintén tévesen értékelte az azonnali jogvédelem szükségességét alátámasztó érvekként és bizonyítékokként. Ebben az esetben is elmondható – ami az I. rendű felperesnél is kifejtésre került –, hogy a II. rendű felperes a főkönyvi kivonat egyéb költségnemeit, bevételeit, forrásait, befektetett eszközeit, ráfordításait, készletét, követelését szövegesen nem mutatta be, összefüggésében nem értékelte, ahogy az elsőfokú bíróság sem. Mindezekből kiragadott néhány tétel alapján nem vonható le következtetés a vállalkozás tényleges, a könyvelt adatok alapján következtethető pénzügyi helyzetére, a hivatkozott ellehetetlenülésre, ha annak ok-okozati összefüggéseit, a teljes képet a II. rendű felperes nem mutatja be. Az alperes helytállóan hivatkozott ugyanis arra, hogy önmagában vevőktől kapott előlegösszeg és a pénzeszközök összevetéséből nem vonható le következtetés arra – a bankszámlák egyenlege figyelembe vétele mellett sem –, hogy a társaság likviditása veszélybe kerülne a bíróság megfizetésével. Azt a II. rendű felperes is elismerte a kérel-

mében, a bankszámlán levő pénzeszköz nem minősíti sem a likviditási, sem a vagyoni helyzetet. A Kúria kiemeli, hogy erre a fenti összevetés sem alkalmas, a II. rendű felperes a valós pénzügyi helyzetét valójában nem tárta fel, a kérelmét megfelelően nem igazolta.

A II. rendű felperes a bíróság összegét az adóhatóság június 4-i felhívására 2019. július 4-én és 5-én három részletben megfizette anélkül, hogy ezt a bíróságnak bejelentette volna. Az elsőfokú bíróság 2019. július 8-án meghozott végzésében a Kp. 50. § (1) bekezdése értelmében – mivel a közigazgatási cselekménnyel közvetlenül fenyegető helyzet az önkéntes (a bíróság döntését be nem váró) bírságfizetéssel megszűnt –, az azonnali jogvédelmet már nem rendelhetette volna el.

Ezen nem változtat az a körülmény sem, hogy az alperes a végrehajtást foganatosító szervet értesítette-e és mikor értesítette. Az azonnali jogvédelem iránti kérelmek 2019. május 24-én kerültek elektronikus úton benyújtásra, a bíróság a határozatát 2019. július 8-án hozta meg. A kérelemről a bíróságnak 15 napon belül kell határoznia a Kp. 51. § (1) bekezdése értelmében. A Kp. 52. § (2) bekezdése szerint a „végrehajtási moratórium” legfeljebb az elbírálásra nyitva álló határidőig áll fenn, ez az idő – a határidő utolsó napja munkaszüneti és ünnepnapra esése folytán – a perben június 11-én lejárt. A bíróság megfizetésére a „végrehajtási moratórium” lejártát követően került sor. Az alperes az azonnali jogvédelem iránti kérelemről 2019. június 28-án napján értesült, így nem állt, nem állhatott módjában a végrehajtást foganatosító szervet értesítenie a 2019. június 4-én megindult végrehajtásig.

A III. rendű felperes tekintetében a Kúria azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság nem vetette össze a magánérdeket a közérdekkel, nem mérlegelte a végrehajtásból fakadó – a fél által állított – jelentős joghátrányt és a végrehajtáshoz fűződő közérdeket. A III. rendű felperes ellen – saját maga által is nyilatkozottan – hét végrehajtás van folyamatban, adószámát a 2017. évi beszámoló közzététele elmulasztása okán törölték, adószám hiányában 2019. február 14-től gazdasági tevékenységet nem végezhet. Ilyen körülmények között a közérdek érvényesüléséhez fűződő érdek jelentősebb, mint a végrehajtás elmaradásához fűződő magánérdek, mert a kérelem előterjesztéséig a gazdasági tevékenység végzése nem állt helyre, azaz gazdasági tevékenység végzése hiányában nincs olyan méltányolható magánérdek, amely az azonnali jogvédelem elrendelését indokolná. A III. rendű felperest időközben kényszerítési eljárás alá vonták, a működése, működőképessége azóta sem állt helyre. Mindebből következően az elsőfokú bíróság a III. rendű felperes esetében is tévesen, törvénytelenül döntött.

Mindezek alapján a Kúria azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság végzése a Kp. 50. § (1) bekezdésébe, (4) bekezdésébe, 51. § (3) bekezdésébe ütközik, ezért azt a Kp. 114. § (2) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta és az I-III. rendű felperesek azonnali jogvédelem iránti kérelmét elutasította.

A döntés elvi tartalma:

Azonnali jogvédelem nem rendelhető el, ha a fél a kérelmét nem indokolja meg, a pénzügyi helyzetét nem mutatja

be összefüggéseiben, csak két főkönyvi adat összevetéséből állítja nehéz gazdasági helyzetét. A bíróság idő közbeni megfizetése kizárja az azonnali jogvédelem elrendelését. Adószám törlése esetén a közérdek nyomósabb, mint a fél magánérdeke a végrehajtás elmaradása iránt.

III.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG DÖNTÉSE¹⁶

1.

Ügyszám: IV/2106/2016.

Tárgy: a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.KpK.50.080/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenességenek vizsgálata.

Alkotmányossági probléma:

Indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérték a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.KpK.50.080/2016/4. számú végzése alkotmányossági vizsgálatát, ezen túl az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérték az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásokról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 4. § (1)-(5) bekezdései, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 15. § (6a) bekezdésének második mondatát, továbbá az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 53/C. § (11) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát.

Az alkotmánybírósági eljárás alapját képező ügy lényege a következő volt: az indítványozóknak a gyermekeik osztatlan közös tulajdonában álló ingatlanon élethosszig tartó hasznélvezeti joguk áll fenn. 2015 nyarán nem hivatalos forrásból arról értesültek, hogy a szomszédos ingatlanon építkezés fog kezdődni, azonban a tervezett építkezésről egyetlen az ingatlan tulajdoni lapján szereplő jogosult sem kapott hatósági értesítést.

Az ügyben eljáró hatóságok döntéseikben azzal érveltek, hogy az építési engedély, mint közigazgatási hatósági határozat kiadásra került, és akiknek a határozat kézbesítésre, illetve közlésre került 15 napon belül nem fellebbeztek. Mivel a határozat akkor már több mint hat hónapja jogerőre emelkedett, az indítványozók az ügyfélkörbe nem voltak vonhatóak.

Indítványozók alkotmányjogi panaszukban hivatkoztak arra, hogy az általuk sérelmesnek vélt végzés, és jogszabályi rendelkezések alkalmazása révén sérült az Alaptörvény I. cikk (1)-(3) bekezdésébe foglalt alapvető jogok tiszteletben tartásának elve, a II. cikk szerinti emberi méltósághoz való joguk,

¹⁶ A döntést SZABÓ Annamária Eszter (Alkotmánybíróság, tanácsadó) dolgozta fel.

a VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánszféra védelméhez való joguk, a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joguk, a XV. cikk (1)-(2) bekezdésébe foglalt diszkrimináció tilalma, a XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való joguk, a XXV. cikkben szereplő petíciós joguk, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való joguk, és a (7) bekezdésbe foglalt jogorvoslathoz való joguk is. Ezen túlmenően feltüntették az Alaptörvény 28. cikkét, valamint a B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (1)-(3) bekezdéseit és a T) cikk (3) bekezdését is.

A döntés:

Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.KpK.50.080/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt a döntéssel felülvizsgált hatósági eljárásra kiterjedő hatállyal megsemmisítette.

A döntés indokolása:

Az indítványozók főként azt sérelmezték, hogy az alapügyben (építési ügy) sem az eljárás megindításáról, sem annak érdemi befejezéséről nem értesültek, így ügyfélként nem vehettek részt az eljárás során. Az eljáró közigazgatási szerv tájékoztató levélben arra hivatkozott, hogy az építési engedély már több mint hat hónapja jogerőssé vált, így további ügyfél nem léphet fel az eljárásban.

Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben döntése indokolásában az ügyfél fogalmát vizsgálta először az alapügy idején hatályban levő Ket. szabályai alapján.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkalmazandó R. 2013. január 1-jével lépett hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszítette a 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet, amelynek 3. § (3) bekezdése értelmében a korábbi eljárásokban minden esetben vizsgálni kellett a kérelem tárgya szerinti ingatlanhoz közvetlenül szomszédos telekkel rendelkezni jogosultak ügyféli jogállását is. Az alkalmazandó szabályozás azonban erre vonatkozó egyértelmű előírást nem tartalmazott, tehát a szomszédos ingatlan jogosultjait nem kellett értesíteni.

Az R. ügyre vonatkozó, 4. §-át értelmezve az Alkotmánybíróság következtetése: „[a] szabályozás az ügyféli körnek alapvetően két csoportját különíti el. Egyrészt meghatározott egy automatikusan ügyféli jogállással rendelkező kört, másrészt azokról rendelkezett, akiknek ügyféli jogállását az adott ügyben vizsgálni kell. Ezen túlmenően az ügyfél jogai megilletik az ügy elbírálásában hatóságként vagy szakhatóságként részt nem vevő szervet is, amelynek feladat körét az ügy érinti. Valamint meghatározott ügyekben jogszabály ügyféli jogosultságokat, illetve ügyféli jogállást biztosíthat azoknak a civil szervezeteknek, amelyeknek a nyilvántartásba vett tevékenysége valamely alapvető jog védelmére vagy valamely közérdek érvényesítésére irányul. A joganyag komplex értelmezése egyértelművé teszi, hogy a jogalkotó nem csupán a kérelmezetti (amelyen az építési tevékenységet tervezik) ingatlan tulajdonosát, illetve az építetőt kíván-

ta az ügyféli körbe vonni. Ez az indoka az »érintett« kifejezés használatának, mely jóval tágabb kört feltételez a kérelmezetti (ingatlan, illetve tevékenység) megfogalmazásnál. Szintén ezt erősíti az ellenérdekű ügyfélre vonatkozó jogszabályi rendelkezések köre is, amellyel a jogalkotó a kérelmezetti ingatlan (kérelmezetti tevékenység) jogosultján túlmenően potenciális ügyféli jogállást eredményezőnek ismeri el, hogy az adott hatósági ügy (jelen esetben építési hatósági ügy) a kérelmezőn kívül mások jogait is érintheti.” A potenciális ügyféli kör nem tekintendő azonosnak a tényleges ügyféli körrel, azonban ahhoz, hogy az érintett éljen ügyféli jogaival, illetve eldönthesse, kíván-e élni ügyféli jogállásával az szükséges, hogy a hatósági eljárás megindulásáról szabályszerűen értesüljön. Az Alkotmánybíróság döntésének indokolásában kiemelte, hogy „az építetők az építési hatósági engedély iránti kérelem tervezett benyújtása előtt építési hatósági szolgáltatás iránti kérelmet terjeszthet elő az építési hatósághoz (akár elektronikusan, akár papír alapon), melynek keretében kérheti a leendő ügyféli kör előzetes tisztázását”. Hangsúlyozta továbbá, hogy az R. 19. § (5) bekezdése szerint a hatóság által meghozott határozat indoklási részének a Ket. 72. § (1) bekezdésében foglaltakon kívül, a rendelkezéstől függően tartalmaznia kell az ügyféli kör megállapításának módját, és annak indokait. A hatósági döntés közlésére vonatkozóan pedig az R. kimondja, hogy az építési engedély iránti kérelemben hozott döntést közölni kell egyrészt ügyféli minőségben, az értesítettek körének feltüntetése mellett: az építetőkkel vagy meghatalmazottjaikkal, az építési tevékenységgel érintett telek, építmény, építményrész tulajdonosával, azzal, akit az építési hatóság az eljárásba ügyfélként bevont, valamint a szakhatóságok által megállapított ügyféli körrel”. Az Alkotmánybíróság szerint a jogalkotó kiemelten szabályozta az ügyféli kör megállapításának kérdését, az ügyféli kör megállapításának módja, és annak indoka (illetve ezek hiánya) adott esetben a hatósági határozat hiányosságához, eljárási szabálysértéshez vezethet. A végzés meghozatalakor hatályos szabályozásból nem vezethető le a megismételt elsőfokú bíróság végzésében foglalt következtetés az ügyféli jogállást illetően, azaz az R. komplex értelmezése nem vezethet oda, hogy az építési engedélyezési eljárás megindulásakor ne lenne értesítendő a kérelmezetti ingatlanhoz közvetlenül szomszédos telek tekintetében az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jog jogosultja.

Ez az értelmezés a Ket. általános ügyfél fogalmának szűkítését eredményezi, egyben felveti az Alaptörvény tisztességes eljáráshoz való jogra vonatkozóan rögzített elvárásokkal való összeegyeztethetőség kérdését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „ha az érintettek nem értesülnek a jogaikat érintő hatósági eljárásról, effektíve nem tudják érvényesíteni a tisztességes eljáráshoz való jogukat, sem az ügy tisztességes elintézésére, sem a jogorvoslati út igénybevételére vonatkozóan. (...) A tisztességes eljáráshoz való jog érvényesüléséhez elengedhetetlen, hogy a szomszédos ingatlan ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jog jogosultját a hatóságok az építési eljárás megindulásáról értesítsék” Abban az esetben, ha a potenciális ügyfél nem szerez tudomást a jogát, vagy jogos érdekét sértő építési hatósági eljárás megindításáról, sőt az építési engedély kiadásáról sem, értelemszerűen nincs abban a helyzetben, hogy éljen az önálló fellebbezési jogával. Ennek következtében viszont nem vehet részt az elsőfokú eljárásban, amely

maga után vonja, hogy az érdemi döntés elleni jogorvoslattól is el van zárva. Az Alkotmánybíróság érvelése szerint amennyiben a hatóság eljárása, illetve határozata a Ket. szerinti olyan hibában szenved, amely következtében nem válhatott jogerőssé, jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelmét nem ereztetheti. Jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelme csak jogerős határozat esetén vizsgálандó körülmény, jogsértő határozatra nem alapítható. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy „az ügyféli jogállást érintően a hatóság által kiadott állásfoglalás, mely a szabályszerű értesítés vizsgálata nélkül, az eltelt időtartamra hivatkozással utasította el az indítványozók ügyféli jogállásra irányuló kérelmének vizsgálatát, nem biztosított lehetőséget az indítványozók számára a törvényben garanciális előírásként rögzített önálló jogorvoslati út igénybevételére, ezáltal elzárta az indítványozókat a tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségétől, amely alapjogsérelem érdemben befolyásolva a bíróság döntését, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét idézte elő”.

Eltérő vélemények:

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleményében hangsúlyozta, hogy az alapügyben eljáró bíróság nem juthatott más eredményre döntésében és ezért az Alkotmánybíróság annak alaptörvény-ellenességét sem állapíthatta volna meg, hiszen „az építési engedély 2014. február 21-én jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált, az indítványozók ugyanakkor csak 2015. július 15-én – vagyis több mint egy évvel az építési engedélyezési eljárás lezárultát követően – nyújtották be a kérelmüket”.

„Az adott esetben az indítványozók az R. egyik rendelkezése alapján sem minősülnek olyan személynek, akiknek az ügyféli jogállását a hatóságnak el kellett volna ismernie, illetve vizsgálnia kellett volna.” Éppen ezért a különvélemény szerint „érdemi alkotmányossági vizsgálat tárgya éppen ezért az lehetett volna, hogy a megváltozott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességet felvetnek-e”.

Az eljáró bíróság nem hagyhatta figyelmen kívül – szól a különvélemény érvelése – az Étv. 53/C. § (11) bekezdését, amely kogens előírást tartalmazott az ügyféli eljárásba történő belépés határidejére. „Az adott esetben az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseknek – Ket. 15. § (6a) bekezdés, Éptv. 53/C. § (11) bekezdés, R. 4. § – nincs olyan értelmezési lehetőség, amelyet az Alkotmánybíróság feltárt.”

„Az a tény, hogy az indítványozók ügyféli jogállását a megelőző közigazgatási eljárásban nem állapították meg, nem jelenti, hogy az indítványozók jogvédelem nélkül maradnának. Az állított jogséremlék ugyanis tipikusan birtokvédelmi, illetve szomszédjogi igényt alapoznak meg, amelynek érvényesítésére az indítványozók – saját alanyi jogon – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 5:5. §-a, illetve a 5:23. §-a alapján jogosultak (lásd különösen a hatályos szabályozás alapján is irányadó: EBH 2011.2397, EBH 2010.2219, BH 2011.279, BH 2000.244.).”

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró és *Dr. Dienes-Oehm Egon* alkotmánybíró különvéleményében nem

támogatta a bírói döntés megsemmisítését. Világosan elkülöníthető ugyanis két jogviszony az érintett ügyben: az építésügyi hatósági eljárás és az abba ékelődő ügyféli jogállás megállapítása, „[a]z Alkotmánybíróság többségi döntésében foglalt törvényértelmező indokolásával azonban az építésügyi hatósági (építésrendészeti) jogviszonyba avatkozik be; döntését ezáltal az építésügyi engedély jogerejének megítéléséhez igazította”.

„Az építési tevékenységgel összefüggésben keletkező esetleges szomszédjogi jogviták rendezésére a polgári jog szabályai alkalmazandóak, nem pedig a közigazgatási jog rendelkezései. A két jogág egymáshoz való viszonyát a jelen tényállási keretek között a közigazgatási jog megelőző szerepében látom: az építésügyi hatósági eljárásban ügyféli jogállás biztosításával érhető el, hogy az esetlegesen sérelmesnek vélt szomszédjogokat érvényesíteni lehessen. Ennek a megelőző jellegnek azonban megvannak a határai: ilyen korlát a hatóság mérlegelési jogköre, a jogvesztést kimondó törvényi szabály, illetve ilyen tényszerű és a közigazgatási bíró által értékelendő korlát az időmúlás is. A bíró nem fordíthatja vissza az idő kerekét öt és fél év múltán még akkor sem, ha az ilyen-olyan szempontok szerint (szubjektíve) úgy tűnik igazságosnak.”

„Az ügyféli jogállás megszerzésének (...) mérlegelést megengedő és objektív »határai« is vannak. E jogvesztő határidő eltelté után önmagában, a hatóság mérlegelésétől függetlenül, megalapozza – mint ahogyan jelen ügyben véleményem szerint meg is alapozta – az ügyféli jogállás adott ügyben történő kizárását.”

A különvélemény érvelése alapján „a bírói döntés, amely figyelembe vette – és ez alapján elutasította a felülvizsgálati kérelmet – azt a tényt, hogy jelen ügy indítványozója az érdemi döntés jogerőre emelkedésétől számított 17 hónap elteltével fordult kérelemmel a hatósághoz az építési engedély felülvizsgálata tárgyában, nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált fair eljárásához való jogot”. Hangsúlyozza a különvélemény, hogy „az indítványozó esetleges jogsérelmét pedig – több mint öt évvel a jogerős építési hatósági engedély keltét követően (2014. február 21.) – más jogági védelem útján kellett volna orvosolni”.

Mivel a többségi döntésben az alkotmánybíróság a jogorvoslatihoz való jog sérelmét is megállapította a különvélemény megállapítja, hogy „az a tény, hogy az indítványozó közigazgatási bírósághoz fordulhatott önmagában kimerítette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt alapjogot, amin nem változtat az, hogy a bíróság nem az indítványozó számára kedvező döntést hozta meg”.

A különvélemény szerint a konkrét normakontroll eljárás adott esetben lehetőséget teremtett volna arra, hogy az ügyben az Alkotmánybíróság irányt mutasson egy esetleges megismételt eljárásban a bíróság számára, ugyanis az R. valóban szűkebb körben ad lehetőséget az ügyféli jogállás vizsgálatára, mint az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet. „Amennyiben a testület az Étv. jogvesztő határidőt megállapító rendelkezése ellenére mégis helyt kívánt adni az alkotmányjogi panasznak, úgy azt a perben alkalmazott jogszabályi rendelkezések alkotmányossági vizsgálatával tehetné volna meg megnyugtatóan”.